

מ"י 70872/01/18 - אשרף חמד, מוחמד מצפר נגד מדינת ישראל

בית משפט השלום בירושלים

מ"י 70872-01-18 מדינת ישראל נ' חמד ואח'
תיק חיצוני: 46954/2018

מספר בקשה: 1

1. אשרף חמד
2. מוחמד מצפר ע"י ב"כ עוה"ד דוד ברהום

מדינת ישראל ע"י ב"כ עו"ד רס"ב שלומי בן דור

בפני כבוד השופטת חיי טוקר
המבקשים:

נגד
המשיבה:

החלטה

בקשה לפיצויים לפי סעיף 38 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה מעצרים), התשנ"ו - 1996 (להלן: "חוק המעצרים").

בבסיס הבקשה עומדת העובדה שאינה שנויה במחלוקת, ולפיה המבקשים נעצרו ביום 30.1.18 בחשד להחזקת מכשירי פריצה והחזקת נכס החשוד כגנוב ושחררו בהחלטת בית המשפט מיום 31.1.18, במסגרתה נקבע כי לא היה מקום להגשת הבקשה להארכת מעצרו. אין גם חולק כי ביום 6.3.18 הוצאה למבקשים הודעה בדבר החלטה שלא להעמיד לדין וזאת מאחר ולא נמצאו ראיות מספיקות להעמדה לדין.

מכאן הבקשה שבכותרת לפיצוי המבקשים בשל מעצרו.

רקע עובדתי וטיעוני הצדדים

1. ביום 30.1.18 בסביבות השעה 10:00 בבוקר במהלך סיור שגרתי נצפה רכב פורד לבנה, מ.ר. 14-656-59 (להלן: "הרכב") בו נסעו המבקשים. המבקשים נצפו כשהם מסתכלים לצדדים וכשראו את הניידת נבהלו. ניידת המשטרה סימנה למבקשים לעצור. השוטרים ביצעו ברכב חיפוש ובמהלכו נמצאו שלושה מברגים, פלייר מתקפל עם מברגים, סכין ופנס, סכין מתקפלת, קאטר שלוש פלגים, כפפות וחמישה שלטים. כמו כן, נמצא שעון יד ומכשיר חשמלי. כן נמצא בתא המטען של הרכב טלפון נוסף, מצלמה דיגיטלית ומחשב נייד. בחיפוש שנערך על גופו של מבקש 1 נמצא סכום כסף על סך 10,100 ₪ ופנקס ובתוכו רישום בשפה הערבית. כמו כן, בחיפוש על גופו של מבקש 2 נמצאו שתי מפתחות של רכב פולקסווגן ועוד שלט (ר' מסמך 1 בתיק החקירה).
2. המבקשים עוכבו לחקירה ונחקרו עוד באותו היום בשעות הצהריים, ומסרו גרסה ביחס לכלים שנתפסו ברשותם (ר' מסמכים 2-3 בתיק החקירה).
3. ביום 31.1.18 הובאו המבקשים לבית המשפט לדיון בבקשה להארכת מעצרו. כאן המקום לציין, כי בבקשה

שהוגשה לבית המשפט, כמו גם בהעתק שלה המצוי בתיק החקירה, לא מצוין מספר ימי המעצר שנתבקשו. מפרוטוקול הדיון (שלא נערך לפני) אני למדה כי המשיבה ביקשה להאריך את מעצרו של המבקשים ביומיים.

4. בהחלטת כב' השופט גורדון מיום 31.1.18 נקבע כי לא היה בסיס לחיפוש. כן נקבע כי לאחר שהמבקשים נחקרו, נמסר הסבר לכל אחד מן הפריטים, כאשר ההסבר לגבי סכום הכסף המשמעותי אף אומת בהודעתו של עד נוסף. לפיכך, נקבע כי אין כל ראיה נוספת המבססת חשד כי יתר האלמנטים הם גנובים. בנסיבות אלה נקבע כי "היה מקום שהמבקשת תשחרר את המשיבים [המבקשים - ח.ט.] באופן מיידי ויש להצר על כך שנתרו במעצר והובאו להארכת מעצר בחלוק יממה".

5. כאמור, ביום 6.3.18 הוצאה למבקשים הודעה בדבר החלטה שלא להעמיד לדין וזאת מאחר ולא נמצאו ראיות מספיקות להעמדה לדין.

6. מכאן בקשת המבקשים לפיצויי בשל מעצר לפי סעיף 38 לחוק המעצרים.

7. ביום 15.5.18 התקיים דיון בבקשה, אשר בסיומו נמסר תיק החקירה לעיון בית המשפט והתיק נקבע לעיון.

8. עיקר טענת המבקשים הינה, כי בהתאם לכללים שנקבעו בפסיקה ובאנלוגיה לסעיף 80 לחוק העונשין, תשל"ז - 1977 (להלן: "חוק העונשין"), משעה שבית המשפט קבע כי לא היה מקום לעצור את המבקשים מלכתחילה ואף הורה על שחרורם לאלתר וללא כל תנאי, די בכך כדי לשכלל את הזכות לפיצוי. לכך מוסיפים המבקשים וטוענים כי קיימות נסיבות שתומכות במתן פיצוי משמעותי: העדר עבר פלילי, התנהלות המשיבה, העובדה כי המבקשים שיתפו פעולה בחקירה והתוצאה אליה הגיע בית המשפט בדבר שחרור מיידי ללא כל תנאי.

9. עיקר טענת המשיבה הינה, כי אין לערוך הקבלה בין סעיף 38 לחוק המעצרים לסעיף 80 לחוק העונשין. לגופו של עניין, טוענת המשיבה כי התקיים יסוד סביר לחשד כי המבקשים התכוונו לבצע עבירות רכוש, או שכבר ביצעו. היחידה החוקרת ביצעה פעולות חקירה בזמן מעצרו של המבקשים וקצין החקירות הפעיל את סמכויותיו כדין לאחר שבחן את כלל נסיבות המקרה. מוסיפה המשיבה וטוענת כי פסיקת פיצויים במקרה זה תגביל את שיקול דעת קצין החקירות בבואו בעתיד לבחון מעצרו וכליאתם של חשודים, ועלולה להרתיע את הקצין מלבצע את עבודת החקירה בעתיד. כן טוענת המשיבה, כי על בית המשפט לבחון את החומר שעמד בפני הקצין ולא את החלטת בית המשפט שדן בבקשה להארכת המעצר.

דין

10. סעיף 38 (א) לחוק המעצרים מסדיר את זכותו של חשוד לפיצויי בשל מעצר שלא היה לו יסוד, וזו לשון הסעיף:

"נעצר אדם ושחרר בלא שהוגש נגדו כתב אישום, ומצא בית המשפט שלא היה יסוד למעצר, או שראה נסיבות אחרות המצדיקות פיצויי האדם, רשאי הוא לצוות כי אוצר המדינה ישלם לו פיצוי על מעצרו והוצאות הגנתו בסכום שיקבע בית המשפט".

11. בעניין זה נקבע בהחלטת כב' השופטת תמי לוי יטח שניתנה במי (חי') 32679-07-16 **גל ליסקר נ' משטרת מרחב חוף/מטה מרחב חוף חיפה**, (ניתן ביום 12.9.16, פורסם בנבו) (להלן: "ליסקר"), כי:

"קיומו של יסוד למעצר הינו המבחן אובייקטיבי במסגרתו על בית המשפט להעריך את שיקול דעתו של הגורם שביצע את המעצר, בהתחשב בנסיבותיו הפרטניות של כל מקרה ומקרה ובמידע שעמד בפניו באותה עת. יודגש כי יש לבחון את החומר שעמד בפני הגורמים המוסמכים בנקודת הזמן הספציפית, להבדיל מהחומר שעמד לנגד בית המשפט אשר החליט להורות על שחרורו ודחה את הבקשה להארכת המעצר" (ר' **שם**, פסקה 14; וכן ר' ההפניה שם ל - ע"פ (חי') 38219-07-15 **מדינת ישראל נ' עאדל חג'אזי**, (ניתן ביום 19.11.15, פורסם בנבו) (להלן: "חג'אזי")).

12. עוד נאמר בפרשת ליסקר כי:

"הרף הנבחן של ה"חשד הסביר" ו"עילת המעצר" הינו בהתאם לאמור בסעיפים 23 ו-13 לחוק המעצרים.

יש להיזהר כמובן מפני "חוכמה שבדיעבד" ויש לבחון את היסוד למעצר על בסיס הנתונים שהיו כאמור בפני הקצין הממונה שאחראי על המעצר, גם אם מאוחר יותר חלק מהראיות הופרכו.

חוסר הסבירות שבפעולת הקצין הממונה או מי שעצר את החשוד צריך להיות משמעותי על מנת שלא להרתיע את המשיבה לבצע את עבודת החקירה, שכן אחרת בכל מקרה בו ישוחרר חשוד ממעצר, הוא יעתור לקבלת פיצוי" (שם, בפסקה 15).

13. בשונה מהדרישה הראייתית הבלבדית שבסעיף 80 לחוק העונשין, מגלם בתוכו הביטוי "יסוד למעצר" גם את קיומה של עילת מעצר (ר' מי (ב"ש) 12543-01-15 **מחמוד אבו סעלוק נ' משטרת ישראל תחנת דימונה**, (ניתן ביום 6.12.15, פורסם בנבו)). עילת התביעה תקום אם כן בהתקיים לפחות שלא היה חשד סביר לעבירה או שלא היתה עילת מעצר (שם, בפסקה 16).

14. מן הכלל אל הפרט.

15. כפי שנקבע בפסיקה שהובאה לעיל, בבוא בית המשפט לבחון בקשה לפסיקת פיצויים לפי סעיף 38 עליו לבחון את החומר שעמד בפני הגורמים המוסמכים בנקודת הזמן הספציפית, להבדיל מהחומר שעמד לנגד בית המשפט אשר החליט להורות על שחרור המבקש ודחה את הבקשה להארכת המעצר.

16. בענייננו, בית המשפט שדן בבקשה להארכת מעצרו של המבקשים, הביע את עמדתו וקבע כי היה מקום שהמשיבה תשחרר את המבקשים באופן מיידי ויש להצר על כך שנותרו במעצר והובאו להארכת מעצר בחלוקף יממה. היינו, בית המשפט שדן בבקשה להארכת מעצרו של המבקשים הביע את עמדתו וקבע כי לא היה יסוד למעצר. מדובר בקביעה חלוטה, אשר המשיבה לא עררה עליה (השווה לעניין זה **פרשת ליסקר** הנ"ל, פסקה 19).

17. למען הזהירות, אוסיף ואציין כי עיינתי בתיק החקירה, וסימנתי את חומר החקירה הרלוונטי 1-4, ואני שותפה לעמדת בית המשפט שדן בבקשת המעצר כי לא נמצאה בתיק החקירה ראיה המבססת את החשד כי הפריטים שנתפסו בידי המבקשים הם גנובים, ובמיוחד שכך - לאחר שההסבר שנמסר על-ידי מבקש 1 ביחס לסכום הכסף שנתפס בידו (מסמך 2) אומת בהודעתו של עד נוסף (מסמך 3).

18. מאחר והוחלט שלא להגיש כתב אישום כנגד המבקשים, וזאת בהעדר ראיות מספיקות, ומאחר ולא היה יסוד

למעצר, קמה עילה לפיצוי המבקשים לפי סעיף 38(א).

19. מבחינת היקף הפיצוי שניתן לפסוק במסגרת בקשה לפי סעיף 38 כבר נקבע כי לאור מגמת פסיקת הפיצויים במסגרת הליכים פליליים ומהותה למצות את הליך פסיקת הפיצויים במסגרת הפלילית, על מנת לחסוך התדיינות נוספות במישור האזרחי, יש להכיל את אותו הרציונל גם ביחס לפסיקת פיצויים על פי סעיף 38(א) לחוק המעצרים. בעניין זה נקבע כי כל מקרה יבחן לפי נסיבותיו וכי המסלול הפלילי אינו חוסם את הדרך בפני הגשת תביעה אזרחית, ואולם, השאיפה צריכה להיות למיצוי ההליך במסגרת אחת. לפיכך, נפסק כי במסגרת פסיקת פיצויים לפי סעיף 38(א) לחוק המעצרים ניתן לפסוק פיצויים הן בהתאם לאמור בתקנות סדר הדין (פיצויים בשל מעצר או מאסר), תשמ"ב-1982 והן בגין עילות נוספות כגון פגיעה בשם הטוב, עוגמת נפש וכיו"ב (לעניין זה החלטת כב' השופט ירון גת במי (ת"א) 53905-06-15 **דניס סולוביוב נ' מדינת ישראל**, ניתן ביום 4.1.16, פורסם בנבו) (להלן: "סולוביוב"), עמ' 5-6; כן ר' ההפניה שם **לפרשת חג'אזי הנ"ל**).

20. אציין כי המבקשים נעדרי עבר פלילי. קיומו של עבר פלילי לחשוד אין בו כדי לפגום בעצם זכאותו לפסיקת פיצוי בגין מעצר שווא, אם כי יש בו כדי להשפיע על אומדן הפיצוי, במיוחד ברכיבים המתייחסים לפגיעה בשם הטוב וכד' (ר' **פרשת סולוביוב** לעיל). נתתי דעתי לטענת המשיבה כי כנגד המבקש 2 היו תלויים ועומדים בזמן מעצרו שני כתבי אישום בגין עבירות של פריצה לרכב בכוונה לגנוב וקשירת קשר לבצע פשע. כשלעצמי אני סבורה כי קיומם של הליכים תלויים ועומדים אינם רלוונטיים לדיון בבקשה לפיצויים לפי סעיף 38, כפי שאינם רלוונטיים לדיוני מעצר, אך לא מצאתי לדון בכך וזאת בשל מסקנתי כי בנסיבות העניין אין בכך כדי להעלות או להוריד.

במכלול האמור, אני מקבלת את הבקשה ופוסקת למבקשים פיצוי בגין מעצרו בסך של ₪ 750 כל אחד.

זכות ערר כחוק.

ניתנה היום, י' אב תשע"ח, 22 יולי 2018, בהעדר הצדדים.